

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref
24/573

Vår ref
2024/3493-KATHA

Dato
02.04.2024

UiBs innspill til norsk posisjonsnotat til neste programperiode for Erasmus+

Vi viser til invitasjonen til innspillrunden til norsk innspill til neste programperiode for Erasmus+. Universitetet i Bergen (UiB) ser det som svært positivt at Kunnskapsdepartementet fører en aktiv europapolitikk, og vi setter stor pris på anledningen til å bidra til et norsk posisjonsnotat.

Betydningen av Erasmus+ for norsk høyere utdanning

Erasmus+ styrker akademiske samarbeid og partnerskap med institusjoner over hele Europa og i resten av verden. Norsk deltagelse i Erasmus+-programmet er svært viktig for norsk høyere utdanning, og programmet utgjør bærebjelken i internasjonalisering i sektoren. Gjennom midlene til utveksling av studenter og ansatte, bidrar programmet både til kvalitet i utdanningene og et mangfoldig læringsmiljø ved institusjonene. Programmet har en viktig rolle i å fremme et europeisk akademisk felleskap, i tillegg til å legge til rette for globalt samarbeid.

Rammeprogrammet har også en rekke virkemidler som bidrar til kvalitetsutvikling i norsk sektor gjennom for eksempel utvikling av nye læringstilbud, undervisningsmetoder og erfaringsutveksling med aktører i og utenfor academia. På bakgrunn av dette arbeider UiB strategisk med å styrke vår deltagelse i programmet, i tråd med regjeringens strategi for norsk deltagelse i Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet.

I tilknytning til EUs åpne konsultasjonen om programmet utformet UiB et innspill. Vårt posisjonsnotat er tilgjengelig [her](#).

UiBs viktigste kommentarer til programmet

- UiB er positiv til dagens struktur på programmet, og inndelingen i tre hovedtiltak.
- Vi støtter målene for Erasmus+-programmet, deriblant inkludering og mangfold, digital og grønn omstilling, demokratiske verdier og samfunnsengasjement. Samtidig må programmet være fleksibelt nok til å kunne bidra til å løse behov som oppstår
- UiB anbefaler at det skilles tydeligere mellom digital undervisning, verktøy og metodikk, og målrettede tiltak for utvikling av digital forståelse, kunnskap og kompetanse.
- Erasmus+ bør tilrettelegge for synergier mellom forskning, innovasjon og utdanning. Det bør i større grad vektlegge forskningsbasert utdanning, for å utruste studentene med fremtidsrettede ferdigheter som kritisk tenkning, kreativitet og problemløsning.

- UiB er positiv til mulighetene for globalt samarbeid i Erasmus+ og ønsker at den globale dimensjonen styrkes ytterligere.
- Vi støtter en fortsatt satsing på ulike former for samarbeidsprosjekter. Færre utlysninger og underutlysninger ville bidra til forenkling. I tillegg er det behov for å øke størrelsen på akademiske samarbeidsprosjekter for at de fortsatt skal være attraktive.
- UiB er positiv til det europeiske universitetsinitiativet og oppfordrer til en mer langsiktig tilnærming til finansiering. Det burde være mer rom for variasjon mellom alliansene og ulike tilnærminger til målene for initiativet.
- Vi forventer økt fokus og ytterligere innsats for forenkling av mobilitet og prosjekttiltak i Erasmus+.

Verdien av europeisk samarbeid innen utdanning

UiB er sterkt engasjert i europeisk samarbeid og i å etablere og opprettholde nære forbindelser med institusjoner i Europa og resten av verden.

Erasmus+ gir en ramme for å forme det europeiske området for høyere utdanning og å bidra til den europeiske utdanningspolitikken. Prosjektverktøyene er svært viktige for å utvikle relevant utdanning av høy kvalitet, og for å bidra til digital og grønn omstilling, mangfold, inkludering og medborgerskap.

UiB støtter de nåværende prioriteringene i programmet. På bakgrunn av behovet for digital og grønn omstilling anbefaler vi imidlertid et klarere skille mellom digital undervisning og læring, og målrettede tiltak for utvikling av digitale ferdigheter for omstilling.

Høyere utdanning har en sentral samfunnsrolle. Mens Erasmus+ programmet bygger bro mellom ulike utdanningssektorer, bør det i større grad tilrettelegges for koblinger mellom forskning, innovasjon og utdanning. Det er synergier mellom eksempelvis EIT, MSCA og det europeiske universitetsinitiativet. Imidlertid er det behov for mer vektlegging av synergier mellom forskning, utdanning og innovasjon også innenfor andre utlysninger i Erasmus+.

Forskningsbasert utdanning sikrer aktiv deltakelse og læring, fremmer kritisk tenkning og styrker problemløsningsevner. Studentene lærer å identifisere kunnskapshull, formulere forskningsspørsmål, utvikle metoder for datainnsamling og analysere resultater. Dette trener dem til å være analytiske, nysgjerrige og kreative når de møter komplekse og aktuelle problemstillinger. Derfor mener vi at forskningsbasert utdanning bør vektlegges i prosjektutlysningene rettet mot høyere utdanning, og det bør vurderes å gjeninnføre tiltak som kunnskapsallianser (2014–2020).

Betydningen av globalt samarbeid innen utdanning

En endret geopolitisk kontekst og krig i Europa synliggjør betydningen av globalt samarbeid og kunnskapsdiplomati. Erasmus+ gir muligheter til å etablere og opprettholde forbindelser med globale partnere, og kan bidra til å fremme kunnskapsutveksling, toleranse og støtte for akademisk frihet. Erasmus+ Kapasitetsbygging innen høyere utdanning er et viktig verktøy for samarbeid med globale partnere. Vi støtter målene om å styrke høyere utdanning i de aktuelle tredjelandene, men ville ønske et mer gjensidig partnerskapsprogram som vektlegger gjensidig læring og nytte både for EU/EØS-landene og partnerland.

UiB støtter målene for global mobilitet (ICM). Dette er et virkemiddel i Erasmus+ programmet, som sikrer et bredere samarbeid utenfor EU/EØS. Det er positivt at Europakommisjonen har lagt til rette for å bruke dette verktøyet til støtte for Ukraina i de siste årene.

Global mobilitet bidrar med finansiering for innreisende studenter, og i lys av innføringen av studieavgifter får virkemiddelet forsterket relevans. Samtidig får våre studenter mulighet til å

lære fra våre globale partnere. Vi ønsker en enda sterkere satsing på global mobilitet. Samtidig er det behov for ytterligere forenkling av tiltaket, økt fleksibilitet og forutsigbarhet.

Erasmus+ prosjekter

Det er viktig å videreføre samarbeidsprosjekter for kvalitet og innovasjon i utdanning i den nye programperioden, og at virkemidlene er attraktive for fagmiljøene. I dagens program bidrar svært mange utlysninger og underutlysninger til økt kompleksitet. Mange utlysninger har svært begrensede budsjetter og stor konkurranse. På bakgrunn av dette foreslår vi å redusere antall utlysninger og øke finansieringen der det er mest konkurranse om midlene. I tråd med inflasjonen bør finansieringsrammen for prosjekter økes. Flere ordninger har ikke fått større rammer siden 2014, noe som gjør dem mindre attraktive og begrenser virkningen av prosjektene.

UiB støtter det europeiske universitetsinitiativet og ønsker en mer langsiktig og fleksibel finansiering fremfor den prosjektbaserte tilnærmingen i dagens program. Det bør være rom for variasjon og mangfold blant alliansene, og mindre vektlegging av leveranser ville styrke muligheten for en mer strategisk tilnærming til initiativet. Pålitelig og langsiktig finansiering er nødvendig ettersom utviklingen av tverrinstitusjonelle strukturer krever ytterligere investeringer. Dette må samtidig balanseres med behovet for andre attraktive prosjektutlysninger i Erasmus+.

Forenkling og fleksibilitet

Det er gjort tiltak for å forenkle, digitalisere og redusere administrative prosedyrer knyttet til Erasmus+ programmet, men det er fortsatt rom for forbedring. Administrasjon av utveksling medfører betydelige kostnader og administrative byrder, som hindrer studenter og ansatte fra å delta i mobilitet og internasjonalt samarbeid. Administrativ belastning må stå i forhold til risiko, og det trengs nye strukturer og prosesser for å maksimere nytten av digitale verktøy. En felles portal for studenter og ansatte er nødvendig, og EU-systemene må være fullt funksjonelle ved innføring. Kuttet av indikatoren for utveksling i kombinasjon, økning av satsene for studiepoeng i kombinasjon med administrativt tunge prosesser, utgjør samlet sett negativ stimuli til arbeidet med utveksling, særlig når det gjelder utreisende studenter.

Innføringen av samme finansielt regelverk og budsjettmodell for prosjekter i alle EUs programmer har bidratt til forenkling. Likevel er det behov for mer forenkling av både søknads- og rapporteringsfasen knyttet til Erasmus+-prosjekter. Sammenlignet med størrelsen på prosjektene er søknadene for omfattende. Omfattende og ressurskrevende søknader sammen med små tildelinger utgjør den største barrieren for å søke om prosjektmidler i Erasmus+.

Vennlig hilsen

Margareth Hagen
rektor

Tore Tungodden
universitetsdirektør